

T.C.
BAŞBAKANLIK
SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.02.1.SÇE.0.09.00.02.010.06.01-251
KONU: Korunmaya Muhtaç Çocuklar

24.12.2008

GENELGE
2008/13

Amaç

Madde 1 –

(1) Korunma/tehdit kararlı çocuklara hizmet veren sosyal hizmet kuruluşlarında 18 yaşını tamamladıktan sonra; himaye edilen kızlar, korunma/tehdit kararı süresinin uzatılması/sona erdirilmesi, misafir edilen erkekler, öğrenime devam edenler ve 3413 Sayılı Kanun'dan yararlanacaklar ile özürlü bireyler hakkında yapılacak uygulamalar ve uyulması gereken hususların düzenlenmesidir.

Bu amaçla 20 Kasım 1998 tarih M-5-4-98/1090 sayı ve 98/7 Nolu "Korunmaya Muhtaç Çocuklar" konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Himaye

Madde 2 –

(1) 2828 Sayılı Kanunun 24. maddesinin (b) fıkrasının ikinci bendi ve 5395 Sayılı Kanunun 42. maddesinin birinci fıkrası gereği korunma/tehdit kararı süresi sona ermiş ancak tek başına yaşamını sürdüremeyecek durumda bulunan kız çocukları kuruluşta himaye edilir.

Himaye Onayının Alınması, Süresi ve Sonlandırılması

Madde 3 –

(1) Hangi gençlerin himaye edileceğine, bu haktan hangi sebeple ve süreyle yararlandırılacaklarına ilişkin karar; Sosyal İnceleme raporuna dayalı olarak koordinasyon ve değerlendirme kurulu kararı, Kuruluş Müdürünün teklifi ve İl Müdürünün onayı ile alınır.

(2) Himaye sürecindeki gencin hayata hazırlanması, hayatını kendi başına idame ettirebilmesi ve iş ve meslek edinmesi amacıyla çocuğun katılımı ile bir uygulama planı hazırlanır ve uygulanır. Gencin durumu uygulama planı çerçevesinde üç aylık sürelerle değerlendirilir. Yapılan çalışmalar belgelendirilir.(Ek 1)

(3) Himaye edilen gencin kuruluş kurallarına uyması esastır. Himaye sürecinde yapılan rehberlik ve uyarılara rağmen, kuruluş kurallarına/düzenine aykırı davranmayı alışkanlık haline getirme ve korunma altındaki diğer çocuklara zarar verici davranışlarda bulunma gibi kurumun verdiği hizmetleri istismar ettiği tespit edilen gencin, sosyal inceleme raporuna dayalı olarak koordinasyon ve değerlendirme kurulu kararı, Kuruluş Müdürünün teklifi ve İl Müdürünün onayı ile himaye onayı iptal edilmek suretiyle kuruluş ile ilişkisi kesilebilir.

(4) Himaye süreci sona eren gencin gerekirse aynı nakdi yardım hizmeti ve/veya yerel imkânlarla desteklenerek hayata atılması sağlanır.

Korunma/tehdib kararını süresinin uzatılması/sona erdirilmesi

Madde 4 -

(1) 18 yaşını tamamlayarak reşit olan ancak ortaöğrenime devam eden ve korunma altında bulunma koşulları devam eden gençler hakkında 2828 Sayılı Yasanın 24. maddesinin a/1 bendi gereği korunma/tehdib kararları 20 yaşına kadar (19 yaşını tamamlayıp 20 yaşından gün aldığı tarihe kadar 1 yıl süreyle) uzatılabilir.

(2) Korunma/tehdib kararlı veya misafir onaylı olup bir yükseköğrenim programını kazanan ve korunma/tehdib koşulları devam eden gençlerin korunma/tehdib kararı süresi 2828 Sayılı Yasanın 24. maddesinin a/2 bendi gereği 25 yaşına kadar (24 yaşını tamamlayıp 25 yaşından gün aldığı tarihe kadar) uzatılabilir.

(3) Korunma/tehdib süresinin uzatılması için ilgili mahkemelere yapılan başvuruların kanunda geçen maddelere uygun olmasına özen gösterilir. Kanun kapsamı dışında verilen kararların düzeltilmesi için gerekli işlemler yapılır.

(4) Öğrenim nedeniyle korunma kararının uzatılıp uzatılmayacağı değerlendirilirken öncelikle korunma altında bulunma koşullarının devam edip etmediği dikkate alınır.

(5) Yüksek öğrenime devam eden gençlerden, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesine devam edenlerin korunma altında bulunma şartlarını taşıması halinde, korunma/tehdib kararları yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde uzatılabilir.

(6) Yüksek öğrenime devam ettiği gerekçesiyle, korunma/tehdib kararı süresi 25 yaşına kadar uzatılan gençlerin, yüksek öğrenimlerini 25 yaşından önce bitirmeleri halinde, gerekçenin ortadan kalkması nedeniyle, öğrenim bitim tarihi itibarıyla korunma/tehdib kararı süresi sonlanmış sayılarak kuruluşla ilişkileri kesilir.

(7) Korunma/tehdib kararı süresi 25 yaşına kadar uzatılan gençlerden; yapılan tüm rehberlik ve uyarılara rağmen gerekçesiz olarak okula devam etmeyen ve devamsızlıktan sınıf tekrarı yaptığı belgelenenler ile kuruluş kurallarına/düzenine aykırı davranmayı alışkanlık haline getirme, korunma altındaki diğer çocuklara zarar verici davranışlarda bulunma gibi nedenlerle kurumun verdiği hizmetleri istismar ettiği tespit edilenlerin durumları değerlendirilir. Bu gençler hakkında sosyal inceleme raporuna dayalı olarak koordinasyon ve değerlendirme kurulu kararı ve konuya ilişkin belgeler ile birlikte korunma/tehdib kararının iptali talebiyle mahkemeye başvurulur.

(8) Ön lisans veya lisans düzeyinde yüksek öğrenim gören gençlerin, öğrenimlerini tamamlamadan yüksek öğrenim giriş sınavına yeniden girmek suretiyle dengi başka bir ön lisans veya lisans programını kazanmaları halinde durumları değerlendirilir. Bu gençlerin, sağlık sorunları gibi önemli konular dışında mazeretsiz olarak devamsızlıktan sınıfta kalarak başka bir yüksek öğrenim programına kayıt yaptırmak istemeleri veya kurumun sunduğu olanaklardan daha fazla sürede yararlanmak amacıyla korunma/tehdib kararı süresinin uzatılması hakkını istismar ettiklerinin tespit edilmesi durumunda, gerekli bilgi belge ve kurumsal görüşler ilgili Mahkemelere sunulmak suretiyle korunma/tehdib kararının sonlandırılması talep edilebilir.

Öğrenime Devam Eden Gençler

Madde 5 -

(1)Özel üniversite harç kredileri kurum bütçesinden ödenemediğinden ve gençlerin toplumsal ve kurumsal kaynaklardan azami ölçüde yararlanabilmeleri için yüksek öğrenime devam edeceklerin şehir merkezlerinde faaliyet gösteren kamu üniversitelerini tercih etmeleri konusunda gerekli rehberlik ve yönlendirme faaliyetleri yapılır.

(2) Korunma/tedbir kararlı çocukların öğrenimleri ile ilgili burs veya yaptıkları stajlarda herhangi bir ücret almaları durumunda, 2828 ve 5395 Sayılı Kanunlardan kaynaklanan ve ilgili mevzuatla düzenlenmiş harçlıkları kesintisiz olarak ödenmeye devam olunur.

(3) Tam gün öğrenim görüp de yemeklerini kuruluştta yeme olanağı bulamayan çocuklara, öğrenim süresince harçlıkları iki kat artırılarak ödenir,

(4) Yüksek öğrenime devam eden gençlerin, öğrenim dönemi süresince kredi Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda kalmaları esastır.

Misafir Onayı

Madde 6 –

(1) 2828 Sayılı Kanunun 24.maddesinin son paragrafında; “korunma kararı kalkan çocukların Kurumla ilişkilerinin devamı sağlanır, bu çocuklara gerektiğinde imkanlar ölçüsünde Kurumca yardımcı olunur” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm gereği; 18 yaşını tamamladığı veya 20 yaşına kadar uzatılan korunma/tedbir kararı süresi sona erdiği tarihte, korunma altında bulunma koşulları devam edenlerden;

a) Ortaöğrenim son sınıfta olanların,

b) Bir yıllık süre zarfında yükseköğrenim sınavına girecekler veya bu sınav sonucunu bekleyenlerin,

c) Gidecek yeri olmayanların,

kuruluşlarda misafir edilmeleri sağlanabilir.

(2) Gençlerin misafir edilme hakkından hangi sebeple ve hangi süreyle yararlandırılacağı; sosyal inceleme raporuna dayalı olarak koordinasyon ve değerlendirme kurulu kararı, Kuruluş Müdürünün teklifi ve İl Müdürünün onayı ile belirlenir.

(3) Hakkında misafir onayı alınan gençler, kuruluştta bakılan korunma/tedbir kararlı gençler/çocuklar ile aynı haklardan yararlandırılır.

(4) Gidecek yeri olmadığı gerekçesi ile hakkında misafir onayı alınan gencin hayata hazırlanması, hayatını kendi başına idame ettirebilmesi ve iş ve meslek edinmesi amacıyla gencin katılımı ile bir uygulama planı hazırlanır ve uygulanır. Gencin durumu uygulama planı çerçevesinde üç aylık sürelerle değerlendirilir.Yapılan çalışmalar belgelendirilir.(Ek 1)

(5)Kuruluşla ilişiği kesildikten sonra bir yükseköğrenim programını kazanan gençler hakkında misafir onayı alınmaz, korunma/tedbir kararları uzatılmaz. Ancak bu durumda olan gençlerin talepleri olması ve haklarında yapılacak sosyal inceleme sonucunda uygun görülmesi halinde kurumsal ve toplumsal kaynaklarla (burs, sponsor desteği vb.) toplum içinde desteklenmeleri sağlanır,

(6) Misafir onaylı olup, yükseköğrenim giriş sınavı sonucuna göre bir yükseköğrenim programına yerleşemeyen gençler hakkında ikinci kez misafir onayı alınmaz.

(7) 25 yaşına kadar uzatılan korunma/tedbir kararı süresi sona eren gençlerden master veya doktora öğrenimine devam edenler hakkında misafir onayı alınmaz.

(8) Misafir onayı sürenin bitimi ile sona erer. Ancak onayda belirtilen gerekçenin belirtilen süreden önce ortadan kalkması halinde onay iptal edilir.

(9) Hakkında misafir onayı alınmış gençlerin kuruluş kurallarına uyması esastır. Yapılan rehberlik ve uyarılara rağmen, kuruluş kurallarına/düzenine aykırı davranmayı alışkanlık haline getirdiği, korunma altındaki diğer çocuklara zarar verici davranışlarda bulunduğu tespit edilenlerin durumu, gerekli destek sağlanmak koşuluyla, sosyal inceleme raporuna dayalı olarak koordinasyon ve değerlendirme kurulu kararı, Kuruluş Müdürünün teklifi ve İl Müdürünün onayı ile misafir onayları iptal edilmek suretiyle kuruluş ile ilişkileri kesilebilir.

3413 Sayılı Kanun'dan Yararlanacak Gençler

Madde 7 –

(1) 21.4.2005 tarihinde kabul edilen 5335 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 7 numaralı alt bendi olan “53 madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak” hükmü “53 madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak” olarak değiştirilmiş olup, yapılan değişiklik dikkate alınarak korunma ve bakım altında iken reşit olan özürlü gençlerimize (en az ilköğretim mezunu olan ve yeni bir sağlık kurulu raporu ile durumları belgelenen) Form A belgesi düzenlenir.

(2) İlköğretim ara sınıflarından (6-7-8) ayrılan ve reşit olan gençlere Form A belgesi düzenlenmez. Bu gençlerin Açık İlköğretimi bitirmeleri halinde Form-A belgeleri düzenlenir.

(3) 1985 yılından önce doğan ve ilkokul diploması olanlara Form A belgesi düzenlenebilir. Ancak bu kişiler, ilgili mevzuat gereği işe girmelerinin zor olacağı konusunda bilgilendirilir.

(4) Çocukların yurttan ayrılmadan önce gelecek yaşantılarına hazırlanmaları ve ileriki yaşamlarında mağdur olmamaları amacıyla 3413 sayılı Kanundan yararlanarak işe yerleşme, adreslerini güncelleme, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili maddeleri konularında bilgilendirilmeleri ile kredi kartı kullanma, elektrik su gibi fatura yatırma gibi sosyal yaşamda ihtiyaç duyacakları konularda gerekli bilgilendirmeler yapılır. Kamu kurumlarında göreve başlayanlar gençlerimizin, işten ayrılmaları halinde açıktan atanmalarının ve yeniden işe yerleştirilmelerinin çok güç veya mümkün olmadığı konularında bilgilendirilmeleri sağlanır.

(5) Kuruluşlarımızda bulunan çocuk ve gençlerin işe yerleşebilmeleri için amir hükümler gereği en az zorunlu eğitimi tamamlamaları için gerekli çalışmalar yapılır.

(6) Kamu kurum ve kuruluşlarının 3413 sayılı Kanun kapsamındaki taleplerinin çoğunlukla yükseköğrenim ve lise mezunu düzeyinde olması (ilkokul mezunlarının alınmaması) nedeniyle, gençlerimizin ileride mağdur olmamaları için en azından ilköğretim ve liseyi bitirmeleri sağlanır, üniversite eğitimi almaları konusunda gerekli rehberlik yapılır.

Özürlü Bireyler

Madde 8 –

(1) 2828 Sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinin (c) fıkrasının ikinci bendinde "bedensel, zihinsel ve ruhsal sakatlıkları nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda bulunan ve çalışmaktan aciz olan çocukların korunma/tedbir kararı uzatılır. Korunma/tedbir kararları kalkan çocukların Kurumla İlişkilerinin devamı sağlanır, bu çocuklara gerektiğinde imkanlar ölçüsünde Kurumca Yardımcı olunur." Hükmü gereğince özürlü gençlerin de mümkün olduğu ölçüde kendilerine yeterli bireyler olarak topluma dahil olmaları için gerekli mesleki çalışmalar yapılmalıdır. Bu çerçevede:

a) Özürlü bireylerin özür durumları sağlık kurulu raporu ile yürürlükteki mevzuat hükümleri gereği belgelendirilir.

b) Özürlü bireyler MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği çerçevesinde eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

c) Özürlü bireylerin 3413 Sayılı Yasa kapsamında ve özürllüer için açılan sınavlar sonucunda işe yerleştirilmeleri için 7 inci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde gerekli çalışmalar yapılır.

ç) Bakım ve rehabilitasyon merkezleri dışındaki kuruluşlarda korunma altında bulunan ve sürekli bakıma ihtiyaç duyan özürlü bireyler, bakım merkezlerine yerleştirilmelerinin değerlendirilmesi için Özürlü Bakım Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bildirilir.

d) Kuruluşlarda kalan özürlü bireylerin evde bakım hizmetinden, özel bakım merkezlerinden ve koruyucu aile hizmetinden yararlanmaları için durumları değerlendirilir, yararlandırılmalarının uygun görülmesi halinde yapılan işlem hakkında Özürlü Bakım Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bilgi verilir.

e) Psikiyatrik tanısı olan özürlü bireylerin tedavisi ilgili sağlık kuruluşlarında yapılır. Tedavi sonrası toplu yaşam mekanlarının özellikleri dikkate alınarak yaklaşım modelleri ve alınması gereken tedbirler konusunda tıbbi değerlendirme yapılarak hizmetler planlanır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Dr. İsmail BARIŞ
Genel Müdür